

så att hela grundskatten på $33\frac{1}{3}$ år må af sig sjelf försvinna, och under tiden fyllas, om så tarivas, med allmän bevillning eller andra allmänna skattetitlar.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm i Januari 1872.

Fr. Aug. Forssbeck.

N:o 123.

Af Herr O. Wikström: Angående anslag till ett tekniskt-elementarläroverk i Sundsvall.

Att för industriens nödiga upphjelpande i vårt land saknaden af behöfliga tekniska undervisningsanstalter länge varit och ännu är högst kännbar, torde icke kunna bestridas — Redan vid 1850—1851 årens riksdag behagade Kongl. Maj:t uti sin nådiga proposition om statsverkets tillstånd yttra sig om en väl ordnad teknisk undervisning, såsom af många skäl behöflig, för att höja den på lägre ståndpunkt, än utländska, stående inhemska industrien — en mening som äfven hos den stora allmänheten vunnit i styrka och liflighet, i samma mån som det kroppsliga arbetet med rätta vinner i anseende och anspråk, och industriens befrämjande inses vara af stor vigt för vårt lands ekonomiska välstånd. Kommer dertill den snart allmänt erkända sanningen, att våra elementarläroverk inrymma alltför många lärjungar, som långt ifrån att af naturen vara danade till vetenskapsmän eller embetsmän, fast mera skulle gagna sig sjelfva och fosterlandet, om de egnade sig åt praktiska yrken och inginge i sådana läroverk, som endast afse yrkesarbetarens bildning, så torde behovet af tekniska undervisningsverk vara ännu mera påfallande.

Om nu ock erkända behovet af tekniska undervisningsanstalter för medlersta och södra delarne af riket i ganska väsendtlig mån blifvit af staten tillgodosedt, så är dock hela Norrland ännu i full saknad af ett dylikt undervisningsverk — dessvärre som denna landsdel säkerligen mer än någon annan af flera skäl kännbarare erfar den erkända bristen — ty om Kongl. Maj:t i omnämnda proposition, såsom de förnämsta skälen för behovet af ordnad teknisk undervisning angifvit landets hårdare klimat, långa vintrar, affägsenheten från mera befolkade länder och mindre fullkomnade kommunikationsmedel, så torde väl dessa skäl företrädesvis hafva sin tillämpning på Norrland — detta land i alla dessa hänseenden så mycket hårdare än andra träffadt — men deremot genom sina rika berg, vidsträckta skogar och talrika vattenfall så mycket mera gynnadt i afseende på hufvudelementerna för all slags industri. Utom de för industrien outtömliga tillgångar på råämnen och naturkraft eger Norrland en intelligent befolkning, som gjort sig känd för sin åt industri och husslöjd riktade verksamhet och sin mekaniska fallenhet, och hos hvilken behovet af mera tidsenlig undervisning än den, som de allmänna läroverken meddela, länge varit djupt känd och väckt allvarliga bekymmer.

Då nu staten i nämnda hänseende sig faderligen vårdat om medlersta och södra delarne af riket, bör det väl ej anses vågadt hoppas, att den äfven omhuldar Norrland åtminstone med »ett» tekniskt undervisningsverk i närmaste likhet med något af dem i Norrköping, Malmö, Örebro eller Borås, synnerligast som det väl ej kan betvivlas, att ett sådant skulle blifva välsignelsebringande för alla Norrlands provinser och säkerligen i ännu rikligare mått för fosterlandet i sin helhet, helst då ingen kan neka, att Norrland i afseende på industriens elementer och befolkningens lifaktighet att tillgodogöra sig och hela landet en förädlad form af rika förrådert på råämnen, icke på minsta sätt står efter de landsdelar, som redan ega förmanen af ändamålsenliga undervisningsverk för bildningen i den praktiska yrkesverksamheten.

Hvad beträffar platsen för ett tekniskt undervisningsverk i Norrland, torde väl ingen lämpligare än Sundsvall finnas. Näst Gefle den folkrikaste stad i Norrland, och dertill tredje exportstaden i riket, utgör Sundsvall likasom föreningspunkten för norra, vestra och södra Norrlands befolkning och i afseende på kommunikationer, ehuru ofullkomliga dessa ännu äro med omnämnda landsdelar, torde de dock inom Norrland för närvarande vara och framdeles blifva de bästa. — Den goda kommunalanda, som råder i Sundsvall, och den lifaktighet, som uppoftande yttrar sig bland befolkningen i allt för land och kommun allmännyttigt, hvilka jag vågar hoppas vara kända, utgöra en säker borgen för ett varmt intresse för ett tekniskt undervisningsverk, om staten der, likasom annorstädes, ville sträcka en hjälpsam hand till aflönandet af behöflig lärarepersonal. — Såsom redan visade oförtydbara intyg på hvad jag haft äran yttra om intresset i Sundsvall för yrkesarbetarens bildning och industriens befrämjande, tillåter jag mig blott anföra, dels att redan under flera år behovet af en teknisk undervisningsanstalt både offentligt och en-

skildt varit föremål för öfverläggningar, dels att i redan 3:ne år en arbetareförening, som mest känt behovet af arbetarens utbildning i de praktiska yrkena, sökt genom undervisning vintertiden, hvarje afton, 5 dagar i veckan, förskaffa sina medlemmar kunskaper i de nödvändigaste läroämnena — och hvilken undervisning vanligen blifvit meddelad åt 60 à 70 medlemmar, dels ock synnerligen att Sundsvalls stadsfullmäktige, såsom medföljande bilaga utvisar, beslutat, att Sundsvalls stad bekostar lokal med inredning och uppvärmning för en teknisk skola, så snart statsanslag för lärarnes årliga aflöning samt för anskaffande af nödiga apparater beviljas.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, får jag vördsammast föreslå:

- a) att till inrättande och underhållande i Sundsvall af ett tekniskt elementarläroverk i väsendtlig likhet med något af dem i Norrköping, Örebro, Malmö eller Borås, Riksdagen måtte bevilja ett årligt belopp af 12,000 R:dr under vilkor att staden Sundsvall för samma undervisningsanstalt, bekostar nödig lokal jemte inredning och uppvärmning;
- b) att ifrågavarande tekniska elementarläroverk med af Kongl. Maj:t för dess verksamhet utfärdadt nådigt reglemente ställes under inseende af en utaf stadsfullmäktige i nämnda stad vald styrelse, hvars ordförande af Kongl. Maj:t i nåder förordnas; samt
- c) att till anskaffande af erforderliga läroapparater för omförmälda undervisningsanstalt ett anslag af 3,000 R:dr må för en gång beviljas.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1872.

Ol. Wikström.

Häruti instämmer

Pehr Tjernlund.
